

Journal of Social Sciences

Volume 29 | Issue 2

Article 1

1994-01-01

บทบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss>

Part of the [Social and Behavioral Sciences Commons](#)

Recommended Citation

บรรณาธิการ (1994) "บทบรรณาธิการ," *Journal of Social Sciences*: Vol. 29: Iss. 2, Article 1.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cujss/vol29/iss2/1>

This Editorial is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Social Sciences by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

วารสารสังคมศาสตร์

ปีที่ 29

ฉบับที่ 2

บรรณาธิการแถลง

2 ปี ได้ผ่านพ้นไปแล้วจากเหตุการณ์พฤษภาคม 2535 อันสยของขบวนการ ในขณะเดียวกันเหตุการณ์นั้นก็เป็นจุดหักเปลี่ยนที่สำคัญในกระบวนการจรรโลงประชาธิปไตยของไทยเรา ในแง่ที่ประชาชน ทั้งที่เป็นคนชั้นกลาง และคนชั้นล่างที่กล้าหาญกล้าตายกว่า ดูจะมีความรังเกียจระบอบอำนาจนิยม และรู้คุณค่าของประชาธิปไตยมากขึ้นกว่าเดิม

วารสารฉบับนี้ จึงตีพิมพ์หลายสิ่งหลายอย่าง ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับ อีกทั้งการวิเคราะห์และคิดต่อจากเหตุการณ์นั้น ส่วนใหญ่เป็นการนำเอาบทถอดเทปและบทความจากการสัมมนา “พฤษภาคมกับการก่อตัวของประชาสังคมเพื่อประชาธิปไตย?” เมื่อพฤษภาคม 2536 มาตีพิมพ์ การสัมมนานั้น จัดโดยสมาคมความคิดกระบวนการจรรโลงประชาธิปไตยและฝ่ายวิจัย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยความสนับสนุนทางการเงินจากฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนบทความสุดท้ายในเล่มที่เป็นภาษาอังกฤษนั้น ก็มีที่มาจากสัมมนาของสมาคมฯ เมื่อมกราคม 2537 รวมกันเป็นการวิเคราะห์เหตุการณ์ครั้งนั้น จากแง่มุมทางสังคมวิทยา นิเทศศาสตร์ และรัฐศาสตร์

โดยที่การสัมมนาในบางช่วงไม่มีเอกสารประกอบ หรือมีก็อยู่ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสมแก่การตีพิมพ์ จึงได้ตีพิมพ์บทถอดเทปการสัมมนาทั้งหมดไว้ก่อนบทความจากการสัมมนา โดยส่วนแรกเป็นการสัมมนาภาคเช้า ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงลักษณะทางสังคมและกิจกรรมของผู้ร่วมเหตุการณ์พฤษภาคมในส่วนของคุณภาพทาง การแพทย์ นักธุรกิจ และผู้สูญหาย และเสียชีวิต การวิเคราะห์ 2 กลุ่มแรกโดยนิสิตปริญญาโท ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นการนำเสนอผลการวิจัย บางประการในขณะที่การวิจัยกำลังดำเนินอยู่ จึงยังปราศจากข้อสรุปที่แน่นอน หากเป็นการเสนอเพื่อการวิจารณ์ และเสนอแนะ ซึ่งผู้ร่วมการสัมมนาก็ได้ติติงและเสนอข้อคิดหลายอย่างหลายประการด้วยกัน ส่วนเรื่องของผู้สูญหายและเสียชีวิตนั้น เป็นข้อสังเกตจากข้อมูลที่ศูนย์ฮอเทล มหาวิทยาลัยมหิดล จากที่ได้ทำงานเก็บข้อมูล อันเป็นประโยชน์ยิ่งในด้านมนุษยธรรมครั้งนั้น นับว่ามีอานิสงส์ต่อการทำความเข้าใจเรื่องชนชั้นของผู้เข้าร่วม และบทบาทที่ต่างกันระหว่างชนชั้นกลาง กับชนชั้นล่างด้วย

ในภาคบ่าย การสัมมนาในช่วงแรกเป็นมุมมองของนักนิเทศศาสตร์ ทั้งที่เป็นนิสิตปริญญาโทและอาจารย์ต่อบทบาทในการเสนอข่าวของสื่อมวลชนของรัฐบาล คือสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยกับสื่อมวลชนของเอกชน ที่ทำงานภายใต้กรอบของสถานีวิทยุทหาร คือสำนักข่าว INN ซึ่งพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญตรงที่วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยเสนอข่าวของรัฐบาลมาก ในขณะที่ INN เสนอข่าว 2 ด้าน และมีความเป็นวิชาชีพกว่า ทั้งนี้เพราะเงื่อนไขการควบคุมไม่เหมือนกัน นอกจากนี้ บทบาทของประชาชนคนธรรมดาในการสร้างเครือข่ายข่าวสาร ข่าวลือ ข่าวสร้าง เพื่อการรับรู้ และการปฏิบัติการทางการเมืองในฐานะประชาสังคมก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจ และมีศักยภาพ

การสัมมนาช่วงหลังของภาคบ่าย เป็นการนำทฤษฎีทางสังคมวิทยาและจิตวิทยาสังคมตะวันตกมาประยุกต์ใช้ในการอธิบาย ทำความเข้าใจกับความขัดแย้ง และพฤติกรรมร่วม ซึ่งปรากฏในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ โดย เสริน ปุณณะหิตานนท์ ผู้คร่ำหวอดทางด้านจิตวิทยาสังคม และการวิจัยพฤติกรรมในสังคมไทย

บทความของ เสริน และของเกียรติชัย สารเสวต เรื่อง บุคลากรทางการแพทย์ ได้รับการตีพิมพ์ไว้ต่างหากด้วย ท่านผู้อ่านอาจอ่านบทความก่อน แล้วจึงอ่านบทถอดแถบบันทึกเสียง ข้อดีของบทถอดแถบบันทึกเสียงก็คือ การให้ได้เห็นภาพของการถกเถียง การติติงเสนอแนะ ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญของการทำงานในวงการวิชาการ

สุดท้ายเป็นบทความภาษาอังกฤษของ William A. Callahan อาจารย์ชาวอเมริกันที่มหาวิทยาลัยรัฐลิตซึ่งนำเอาวิธีการมองใหม่ๆ ทางสังคมวิทยา และ discourse analysis มาตั้งข้อสังเกตกับลักษณะการจัดองค์กรเป็นเครือข่ายหลวมๆ ขององค์กรพัฒนาเอกชน และแนวทางสันติวิธีที่พยายามพัฒนาขึ้นและนำมาใช้ในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ว่ามีประสิทธิภาพพอสมควรทีเดียวในการต่อต้านระบบที่กดขี่ โดยที่มีความหวังว่า จะไม่สร้างลักษณะการเมืองมีลักษณะอำนาจนิยมให้เกิดขึ้นอีก Callahan มองเลยเหตุการณ์นั้นออกไปโดยเน้นถึงบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนในการจับประเด็นปัญหาที่เชื่อมโยงกันในโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมและการเมืองใช้ทั้งยุทธวิธีระดับมหภาคและจุลภาคในการเกื้อหนุนให้องค์กรชาวบ้านทำงานทั้งร่วมกับและต้านรัฐและทุนและโดยการเสนอบทวิพากษ์ใหม่ หยิบยกประเด็นและสร้างกระบวนการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมขึ้นมาเทียบเคียงต่อรองกับประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน อีกทั้งได้ก้าวล่วงพรมแดนของรัฐออกไปสู่โลกภายนอก ใช้เครือข่ายของตนในการผลักดันการพัฒนาที่ยั่งยืน และสิทธิมนุษยชนด้วย ความหลากหลายแตกต่างที่กำลังเกิดขึ้นนี้ ย่อมนำมาซึ่งความขัดแย้ง จึงจำเป็นต้องพัฒนาสันติวิธีขึ้นเคียงคู่ไปด้วย

บทนำเสนอและบทความต่างๆ เหล่านี้ มีพลังในการวิเคราะห์หรืออธิบายในระดับที่ต่างกันไม่น้อย แต่บรรณาธิการหวังว่าวารสารฉบับนี้ได้ตีแผ่ข้อมูล และได้หยิบยกประเด็นปัญหาสำคัญๆ ขึ้นมาพอสมควร อีกทั้งจะส่งผลให้ท่านผู้อ่าน นักวิชาการ และนิสิตนักศึกษาได้ใส่ใจ ใช้ความพยายามมากยิ่งขึ้นในการค้นคว้า คิดค้น ทำความเข้าใจกับกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองไทยว่าจะเอื้อต่อการจรโลงประชาธิปไตยเพียงใด และได้อย่างไร วารสารสังคมศาสตร์ อินติเป็นสื่อกลางให้ท่านได้นำเสนอผลงานของท่านรวมทั้งถกเถียงกันเสมอ トラบใดที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังให้ความสนับสนุนและเพื่อนพ้องในวงการยังเห็นคุณค่า

วารสารสังคมศาสตร์ 2 ฉบับต่อไป จะเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ในส่วนต่างๆ ของสังคมไทย ที่มีอัตราเร่งการพัฒนาตามแนวอุตสาหกรรมนิยมมากขึ้น ทั้งในส่วนของวิกฤตการณ์ทางปัญญาความคิด ทางสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่อยู่อาศัย ชุมชนแออัด และโรคเอดส์ แต่ก็โดยที่ก็จะชี้ให้เห็นว่าในหลายส่วน ภาวะวิกฤติเหล่านี้ได้เป็นเงื่อนไขให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพของความเป็นมนุษย์สังคมมากขึ้นของกลุ่มชนหลาย ๆ ส่วนของสังคม แสดงว่ามีการก่อตัวของ “ประชาสังคม” ที่พยายามแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งโดยสัมพันธ์และไม่สัมพันธ์กับรัฐด้วย หวังว่าท่านผู้อ่านจะติดตามด้วยความสนใจ และให้การสนับสนุนแก่เรา โดยการสมัครเป็นสมาชิก หรือซื้ออ่านโดยสมำเสมอ จะช่วยให้เราได้รับใช้ท่านได้อย่างแข็งขันต่อไป

JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Vol. 29

No. 2

FROM THE EDITOR

This is our third issue on the democratization theme. It contains data and analyses of the May 1992 Crisis and Uprising that must be considered another, perhaps major, turning point in Thai democratization. An attempt to reverse the democratizing trend was averted and a new sense of commitment to democracy was exhibited by the growing middle strata and, even in a bolder and riskier fashion, by those in the lower strata.

All of the material, except for the last article, comes from the Symposium "The May 1992 Crisis the Rise of Civil Society for Democracy?" jointly organized by the "Forum on Democratization" and Research Affairs Section of the Faculty of Political Science, Chulalongkorn University, on 31 May 1993. The last article is a revised version of the one presented at a January 1994 seminar organized by the Forum.

A transcription of the taped proceedings of the Symposium precedes selected articles from it. A summary is offered here in place of the abstracts of articles the journal usually provides.

In the morning session, the social characteristics and activities of three groups of people involved in the traumatic event, medical personnel, businessmen, the missing and the dead, were examined. M.A. student **Kiatchai Sarnsawat** observed that before the outbreak of violence, individual health personnel were among those who played key roles in the opposition to the constitution that allowed General Suchinda Kraprayoon to assume the prime ministership. Collective or group action only occurred when medical personnel found the brutal suppression and the denial of access to medical personnel irksome and contrary to their professional and humanitarian tenets. In effect, it was professional ethics which mobilized the often conservative and politically reticent medical personnel into political activity in opposition to authoritarianism. A country-wide network was thus established and was expected to contribute to democratization.

Preeyathip Devakul, another M.A. student in Sociology, found the same to be true for businessmen. The early participants in the protests were individuals probably with experience of political activism in the 1970s. While there was a broad current of business concern that a more authoritarian trend would hinder economic growth and international trade, it was the violent suppression that catalyzed businessmen to action as groups and organizations which demanded Suchinda's resignation and new elections as the way to resolve the conflict and to stabilize the situation.

Kritiya Archvanichkul, a lecturer from Mahidol University's Hotline Center set up to help locate the missing and the dead, categorically observed that the dead, the wounded and

the missing were low income earners and in their twenties rather than members of the educated middle strata. Thus, the role of the middle classes with saloon cars and mobile phones in the protests may have been over-emphasized.

In the first part of the afternoon session, **Lakana Klaikaew** an M.A. student in Communication Arts, Chulalongkorn University, found significant differences in the roles of the government-owned Radio Thailand and the privately owned INN News Agency (but broadcasting through an Army-owned station) in radio news presentation during the events. While Radio Thailand decidedly emphasized government news sources confirmed Suchinda's legitimacy and helped it deny allegations of news censorship, INN presented both sides of the story, dug deeper into the activities and emphasized the peaceful nature of the protests. The reasons for these differences lay in the differential levels of controls, both past and present, exerted on the newsmen, but in the last analysis a higher degree of professionalism exhibited by INN was also an important factor

Ubolrat Siriyawasak, a lecturer in mass communications at Chulalongkorn, analyzed that both media personnel and the public had reached a new height of consciousness about the right to information. Media personnel were on the whole against censorship both by the authorities and media owners and controllers. In any case the presence of international news agencies which beamed news across the globe made censorship much more difficult. Most noticeable was the way in which the public built its own news network by using faxes and mobile phones and also engaged in manipulating the news by creating rumours favourable to the people's side. She cautioned that once the authorities have caught up with it, the use of such techniques will need to become more sophisticated. To promote democratization, the electronic media should be privatized and also made accessible to communities and groups of ordinary people.

In the second part of the afternoon session, **Serin Punnahitanond**, a retired sociology professor, drew on conflict theory, especially Jonathan Turner's, to analyze dimensions of conflict and Neil Smelser's value added theory to analyze conflict and collective behavior exhibited during the May events.

In the article "Black May and Post-State Politics", **William Callahan** pays attention to the innovative method of organization for collective behavior and non-violent postures adopted by NGOs during the May events and sees them as potentially capable of making political breakthroughs.

Though the analyses vary in quality, it is hoped that this issue serves to inform readers and to raise interesting questions about how the May 1992 Crisis may be understood. Much serious scholarship remains to be done in this area. If by publishing the symposium proceedings and the articles, interest and commitment to concerned scholarship is generated, then the journal would have achieved its purpose.